

Organizace a vedení komplexního průzkumu zbraní hromadného ničení

Kapitán Ladislav L u b e n í k

Autor zdůvodňuje v článku nutnost soustavného zjišťování ZHN a hodnotí možnosti soudobých prostředků vzdušného průzkumu. Vyslovuje i některé, v praxi dosud ne plně ověřené názory a redakce tudíž vyzývá čtenáře, aby se k nim vyjádřili.

Zbraně hromadného ničení jako objekt průzkumu

S objevením zbraní hromadného ničení (dále jen ZHN) a s jejich předpokládaným masovým použitím vyvstaly před průzkumem nové a složité úkoly.

ZHN mohou být použity mnoha různými způsoby. Chemické, biologické a bojové radioaktivní látky jsou používány běžnými zbraněmi a jejich zjišťování bude pro vzdušný průzkum velmi obtížné. U atomových výbušných zbraní (atomového dělostřelectva, řízených a neřízených střel, bezpilotních prostředků vzdušného napadení) platí zásada, že s velikostí dostrelu a se vzdáleností rozmístění od čáry dotyku roste jejich váha a velikost. Zvyšují se i požadavky na úpravu terénu při budování jejich palebných postavení, na komunikace, dobu přípravy k odpálení a maskování.

Jako objekt průzkumu jeví se výhodným rozdělit ZHN podle vzdálenosti rozmístování od čáry dotyku a podle toho zaměřit úsilí jednotlivých druhů průzkumu.

1. *Od čáry dotyku do hloubky 25 km budou rozmísťovány hlavně ZHN určené pro přímou podporu pozemních vojsk: atomové dělostřelectvo ráže 203,2 mm, 280 mm, neřízené dělostřelecké rakety HONEST JOHN, LITTLE JOHN a řízené střely typu LACROSSE; jsou to objekty velikosti 3 až 12 m, dobře maskovatelné.*

2. *Od 25 km do hloubky 300 km a dále budou rozmísťovány řízené střely a bezpilotní prostředky vzdušného napadení s dálkovým dostřelem.* Budou to objekty větších rozměrů od 12 do 30 m a do 100 tun váhy, vyžadující úpravu terénu pro palebná postavení. Ve své většině budou odpalovány ve vertikální poloze a nebude možné je účinně maskovat, zejména při přípravě k odpálení.

ZHN vzhledem ke svým charakteristikám, manévru a použití bude nutné zjišťovat všemi druhy průzkumu a v celé hloubce území nepříteli — od výrobních základen až po jejich palebná postavení. K určení možností průzkumu ZHN není dosud dostatek praktických zkušeností. Dosud získané poznatky jsou ze cvičení našich vojsk a průzkumných osádek a také jsou aplikací zkušeností z průzkumu podobných zbraní za druhé světové války. Podle těchto dosavadních zkušeností jeví se nejvýhodnějším vést průzkum ZHN podle druhů průzkumu takto:

- na výrobních základnách, letištích a při dopravě těchto prostředků v týlu nepřítele bude nejúčinnější agenturní průzkum spolu se vzdušným průzkumem;
- v prostoru od 300 km do 15 km k čáře dotyku vzdušný, agenturní a voj-
skový průzkum;
- od 15 km k čáře dotyku dělostřelecký a vojuskový průzkum.

Při průzkumu v jednotlivých hloubkách položit důraz na průzkum komunikací a palebných postavení vzhledem ke zhoršeným možnostem maskování těchto zbraní.

Průzkum ZHN pozemními vojsky

Vševojskový průzkum ZHN je organizován pozemními svazky a skupenými a může být prováděn *pozorováním, výpadem nebo průzkumnými skupinami, vysílanými do hloubky nepřátelské sestavy*.

Pro zjišťování ZHN mají největší význam průzkumné skupiny, vysílané do prostorů pravděpodobných přesunů a rozmístování ZHN. Hloubka proniknutí průzkumných skupin závisí na úkolu, složení skupiny a na bojové situaci; může být u průzkumných skupin svazků do 30 km, u průzkumných skupin armádních rot zvláštního určení do 250 až 300 km. Skupiny jsou vybaveny rádiovými stanicemi. Nejvýhodnější je využití jich ke kontrole komunikací nebo komunikačních křížovatek tím, že tyto skupiny aktivují několik míst v terénu s dobrým výhledem na komunikaci; o zjištěných ZHN na přesunu podávají krátké rádiové zprávy zájmovým štábům. Kromě předávání zpráv mohou opravovat palbu prostředků dělostřelectva, nebo navádět na ZHN úderné letectvo.

Průzkum vševojskových skupin je doplňován průzkumem druhů vojsk. Jednotlivé druhy vojsk (dělostřelectvo, chemické a ženijní vojsko) plní úkoly průzkumu buď samostatně nebo (nejčastěji) ve vševojskových skupinách. Největší množství sil a prostředků průzkumu druhů vojsk má dělostřelectvo. (Jejich možnosti jsou uvedeny v článku kapitána Bálského v tomto čísle Vojenské mysli.)

Důležitým prostředkem k získávání zpráv o ZHN je rádiový a radiolokační průzkum speciálních útvarů; sledováním rádiových relací, vysílaných rozkazů a hlášení a jejich vyhodnocováním lze stanovit dobu a místo zasazení ZHN. Radiolokační průzkum má omezené možnosti zejména při zasazování ZHN v hloubce nepřátelské sestavy jak pro dosah radiolokátorů, tak pro předpokládané omezení přezkušování naváděcích systémů ZHN a při samém navádění směřování naváděcích systémů, které bude ve své většině směrem vzhůru.

Průzkum ZHN, prováděný pozemními vojsky, je důležitou součástí komplexního průzkumu ZHN; má tu přednost, že je méně ovlivňován povětrnostními podmínkami než vzdušný průzkum. Jeho nevýhodou je snižená pohyblivost v nepřátelském týlu, závislost na účinném spojení a v některých případech předávání méně vyčerpávajících zpráv, než je tomu u vzdušného průzkumu.

Možnosti zjišťování ZHN letectvem

Průzkumné letectvo, které je vyzbrojeno letouny MiG-15 bis R, IL-28 R a IL-10 R, je schopno plnit úkoly vzdušného průzkumu do hloubky 200 až 250 km. Vzhledem k největší nasycenosti prostředků ZHN v taktické hloubce pravděpodobného nepřítele bude největší úsilí k zjišťování těchto prostředků zaměřeno na tuto hloubku.

Podle možností jednotlivých typů letounů jeví se nejvýhodnějším usměrnit vzdušný průzkum do jednotlivých hloubek nepřátelské sestavy podle druhů letectva takto:

- od 150 km dále do hloubky nepřítele až po zadní hranici pásma vzdušného průzkumu průzkumnými letouny bombardovacího typu s důrazem na plnění úkolů v noci;
- od 15 do 200 km od čáry dotyku průzkumným leteckým plukem;
- od 10 do 70 km plnit úkoly průzkumu a ničení ZHN způsobem lovu stíhacím bombardovacím letectvem;
- od čáry dotyku do hloubky 30 až 35 km vést průzkum ZHN dělostřeleckým průzkumným letectvem a prostředky pozemního průzkumu;
- vzhledem k nasycenosti bojiště prostředky ZHN bude nutné plnit úkoly vzdušného průzkumu těchto prostředků i stíhacími průzkumnými jednotkami stíhacích leteckých svazků od 10 do 150 km;
- kromě průzkumu ZHN průzkumným letectvem zjišťovat ZHN všemi druhy letectva při plnění ostatních bojových úkolů.

Splnění průzkumných úkolů, tj. zjištění ZHN, neznamená, že zbraň bude vždy včas zničena. Zničení ZHN je podmíněno včasným dodáním podkladů o ZHN úderným prostředkům. Způsob předání zprávy o zjištěné zbraní bude záviset na situaci, v jaké je. Nejčastěji to bude hlášení rádiem, fotohlášení nebo hlášení rádiem průzkumnou osádkou ze vzduchu a navedení úderného letectva na cíl apod. Navedení úderného letectva nebude vždy možné, zejména bude-li muset průzkumná osádka po zjištění ZHN provádět průzkum ZHN v jiných prostorech. O plnění dalších úkolů by rozhodl starší náčelník.

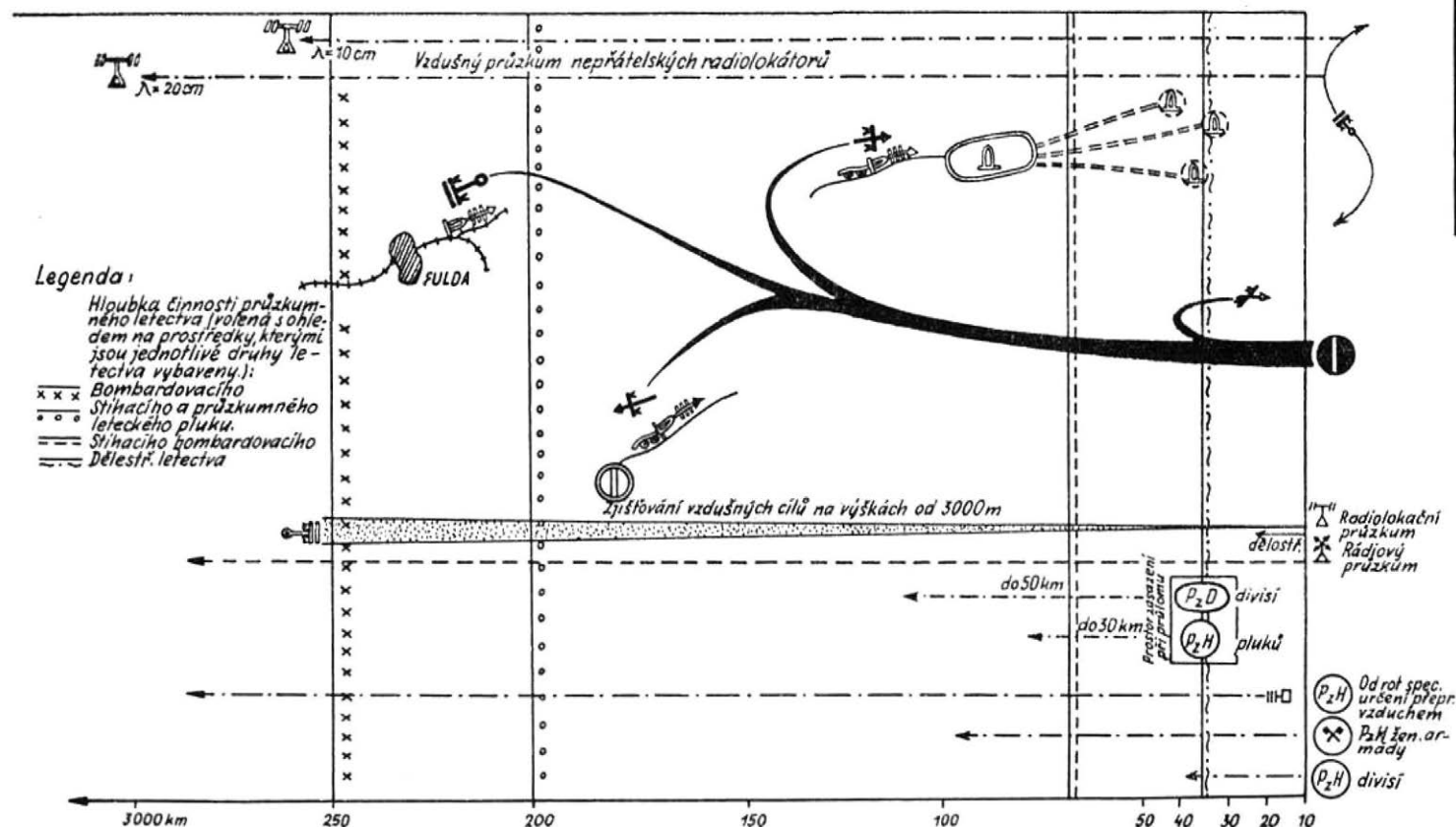
Časové normy získávání zpráv o ZHN mohou být podle jednotlivých druhů zpráv tyto:

- okamžité hlášení průzkumnou osádkou ze vzduchu,
- fotohlášení z vyhodnoceného negativu leteckého filmu, které bude záviset na:
 - a) hloubce plnění úkolu a vzdálenosti vlastního letiště od čáry dotyku,
 - b) počtu úkolů, které bude muset osádka plnit ještě po zjištění ZHN,
 - c) způsobu zpracování fotomateriálu,
 - d) času potřebném k předání zprávy.

Podle jednotlivých ukazatelů lze dosáhnout těchto časových norem: 50 až 60 minut při rapidním zpracování negativů a bez zavázání se do boje s nepřátelskými stíhači; do 70 minut při normálním zpracování negativů.

Fotoschéma jako fotografické hlášení má časovou normu do 300 minut; bude proto zpracováváno při hlášení o ZHN jen výjimečně.

SCHEMA JEDNOTLIVÝCH HLOUBEK ČINNOSTI DRUHŮ PRŮZKUMU PŘI ZJIŠŤOVÁNÍ ZHN

Součinnost pozemního a vzdušného průzkumu při zjišťování ZHN

Při zjišťování ZHN musí se všechny druhy průzkumu vzájemně informovat a předávat si zprávy o ZHN. To předpokládá takový systém spojení, který umožní rychlé zadání průzkumových úkolů a předání jejich výsledků v nejkratším možném čase. Jde zejména o ujednacení frekvencí rádiových stanic pozemního a vzdušného průzkumu, nebo zabezpečení všech zájmových štábů pozemních vojsk a letectva takovými rádiovými stanicemi, aby hlášení průzkumných osádek ze vzduchu o zjištěných ZHN přijímaly současně letecké i pozemní štáby a využívaly jich buď pro další upřesnění cíle, nebo pro úder.

V zájmu rychlého předání zpráv o ZHN a k urychlenému vydání rozkazu pro zničení ZHN prostředky letectva nebo pozemních vojsk, bude nutné pro tyto zprávy a rozkazy přednostně uvolňovat pojítka na smluvené heslo.

Pro větší účinnost vedení průzkumu ZHN vcelku bude nutné zaměřit jednotlivé druhy průzkumu tak, aby prostor byl jimi co nejvíce pokryt. Bude-li proto střežit určitou komunikaci nebo prostor pozemní průzkum, bude účelné tuto komunikaci nebo prostor přidělit letectvu již jen jako vedlejší objekt. Na druhé straně, bude-li letectvo provádět intenzivní průzkum určitých prostorů nebo komunikací, nebude tam zaměřovat své úsilí pozemní průzkum. Toto účelné využití úsilí a prostředků průzkumu předpokládá vzájemnou informovanost hlavních funkcionářů průzkumu o úkolech druhů průzkumu.

Součinnost druhů průzkumu se musí projevit také při upřesňování zpráv o ZHN druhů průzkumu. Např. některé výsledky radiotechnického průzkumu bude třeba upřesňovat letectvem nebo průzkumnými skupinami pozemních vojsk, a to podle okamžité situace a možností jednotlivých druhů průzkumu vzhledem k upřesňovanému prostoru.

K lepší součinnosti dělostřelectva s letectvem při zjišťování ZHN a zásahu proti nim může letectvo některé zprávy (letecké filmy) týkající se zásahu úderných prostředků dělostřelectva nezpracovávat u leteckých útvarů, ale předávat je ke zpracování přímo dělostřelectvu. Materiální vybavení dělostřelectva to umožňuje.

Автор обосновывает необходимость систематического обнаружения оружия массового поражения и оценивает возможности современных средств воздушной разведки. Он высказывает даже некоторые, непроверенные до сих пор полностью на практике взгляды. В силу того редакция вызывает читателей на отклик.
